

Козак А. В.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Близнюк Л. М.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Книш Т. В.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА НІМЕЦЬКІЙ МОВАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Статтю присвячено дослідженню мовних засобів вираження гендерної ідентичності в англійській та німецькій мовах. Встановлено, що гендерна лінгвістика в сучасному світі надзвичайно перспективна і популярна. З її допомогою видимою стає мовна картина світу і ролі, які в ній займають представники різних статей. Особливо актуальною гендеризація мови стає для перекладу, який не можна зводити до банального перефразування сенсу першоджерела, адже дуже часто гендерні ролі мовців з мовою-посередником не співпадають.

Порівняння англійської й німецької мовних систем показало, що мова є дзеркалом суспільства, а гендерно-марковані форми у ній часто демонструють культурні уявлення про роль статей. Вивчення цього аспекту допомагає виявити стереотипи та сприяє їхньому подоланню. Вивчення гендеру в мові – це спосіб зрозуміти глибші процеси в суспільстві, сприяти рівності та зменшити дискримінацію. Це важливий крок до створення світу, де кожен відчуває себе почутим і прийнятим. Мова впливає на те, як люди себе ідентифікують і як їх сприймають інші. Використання гендерно нейтральних займенників підтримує осіб із небінарною гендерною ідентичністю, а у гендерно-маркованій німецькій мові важливо розуміти, як структура мови може або обмежувати, або сприяти самовираженню.

Доведено, що гендерна ідентичність у мовах виражається через різні лінгвістичні засоби, які залежать від граматичних, лексичних і стилістичних особливостей кожної мови. Англійська мова завдяки своїй аналітичній структурі є більш гнучкою у вираженні гендерної ідентичності. Водночас німецька, з її граматичними особливостями, потребує більш складних змін для досягнення гендерної інклюзивності. Проте обидві мови активно розвиваються у цьому напрямку, відображаючи глобальні соціальні трансформації.

Ключові слова: гендер, гендерно-маркована лексика, англійська мова, німецька мова, гендерний нейтралітет.

Постановка проблеми. Нові підходи у вивченні лінгвістики розширили коло теоретичних зацікавлень мовознавців і змінили традиційні підходи до вивчення мови. Завдяки спостереженням американського психолога Р. Столлера стало відомо, ідентичність чоловіка і жінки по-різному проявляється через їх мовлення і не завжди залежить від статі. Саме тому з кінця 1960-х років поняття «гендер», окрім «біологічного» і «фізичного» значення, отримало ще й «культурне» і «соціальне», а «самостійний напрям мовознавства, що впорядковує, систематизує й намічає перспективи розвитку цієї галузі знань» [3, с. 16] отримав назву *гендерна лінгвістика*. З її допомо-

гою можна дослідити взаємозв'язок між мовними явищами та соціальною позицією. Наприклад, з'ясувати чим відрізняється стиль мовлення чоловіка і жінки, які слова, фрази чи інтонації більш характерні для різних суспільних груп. Цілковито погоджуємося з А. Гарбар в тому, що «сучасна лінгвістика потребує досліджень основ відображення статі в мовленні, оскільки мовлення репрезентує статі і робить лінгвістику однією з найважливіших наукових дисциплін, за допомогою якої може здійснюватися процес пізнання гендера. У гендерних дослідженнях акцентується увага на культурних та соціально-психологічних факторах, що зумовлюють стереотипні уявлення про

особливості чоловіка та жінки, суспільне ставлення до них, породжують механізми побудови повновладної системи, враховуючи відмінності у мовленні чоловічої та жіночої статей» [2, с. 32]. Саме тому гендерна проблематика у мові є пріоритетним напрямом вивчення, а інтерес до такого типу досліджень неупинно зростає.

Кожна мова по-іншому інтерпретує роль чоловіка і жінки, тому знання про мовні способи їх вираження в контексті спілкування, культурного розуміння та мовної інклюзивності особливо важливі. Як переконують автори дослідження «Міжкультурна комунікація у вивченні німецької мови» А. Козак, та Л. Близнюк, «мова є дієвим чинником розвитку особистості в полікультурному просторі. Як явище духовного життя людства, вона виконує головну роль – сприяє процесу комунікації, соціалізації, професіоналізації та соціальної адаптації. Соціалізацію, як процес соціального становлення особистості, засвоєння індивідом цінностей, норм, установок, зразків поведінки, властивих даному суспільству, соціальної групи, неможливо уявити поза контекстом мови» [6, с. 144]. Англійська, що сьогодні впевнено претендує на статус глобальної мови світу, попри свою універсальність, має специфічні маркери для гендерної ідентичності, які найкраще увиразнити під час порівняння. Скажімо, консервативна німецька мова, яка чітко дотримується традиційних мовних правил і «погано» реагує на їх зміни, допоможе показати як час, світогляд і стереотипне мислення впливає на процеси самопредставлення статей у мовній картині світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У вітчизняному мовознавстві зацікавлення питаннями гендерної лінгвістики зростає з кожним роком, про що свідчать наукові праці О. Бондаренко, А. Кисельової, О. Кісь, Д. Неплюхіної, Н. Остапенко, К. Сологуб, Л. Ставицької, О. Фоменко та інші. Зазначимо, що усі вони мають не лише загально-теоретичний характер, а й увиразнюють особливості мовної ідентичності окремих мов. Скажімо, І. Думнич розглядає соціокультурні фактори, що впливають на розвиток гендеризації та її відображення в мові. О. Комов зосереджується на гендерних аспектах перекладу. Л. Конопляник розглядає проблему андроцентризму та гендерної асиметрії англійської мови, Б. Зіміч – вербалізацію гендерних стереотипів в англійській картині світу. Схожі проблеми гендерних маркерів німецької мови розглядають Т. Вайнман, І. Онопрієнко, О. Гойда тощо.

Постановка завдання. Мета запропонованого дослідження – порівняти мовні засоби вираження

гендерної ідентичності в англійській та німецькій мовах і продемонструвати різницю суспільних уявлень про гендер, що змінюються під впливом сучасних тенденцій. Окреслена мета передбачає виконання таких завдань: розглянути категорію роду в англійській та німецькій мовах; простежити реалізацію гендеру в них; проаналізувати мовні засоби вираження гендерної ідентичності.

Виклад основного матеріалу. Стиль мовлення залежно від статі може відрізнитися через культурні, соціальні та психологічні фактори. Йдеться про лексику, інтонацію та мелодійність, побудову речень, тематику розмови, частоту мовлення, комунікативні стратегії, вплив соціокультурного контексту. Наприклад, звично, що жінки частіше проявляють емоції в мовленні (милий, чудовий) і мають схильність говорити завуальовано, а чоловіки прямолінійні та часто використовують сленг. Маємо наочний приклад гендерних мовних стереотипів (уявлень/упереджень про те, як чоловіки чи жінки повинні говорити). Вони впливають на наше сприйняття мови та поведінку в розмові. Начебто, суспільство очікує від жінки м'якості та ввічливості, якщо ж вона говорить різко, це може сприйматися як щось «неприродне». Саме тому «мова є важливим символом соціальної ідентичності, і люди схильні приписувати більшу солідарність членам власної мовної спільноти, особливо коли ця спільнота характеризується високою або прогресивною життєздатністю (тобто статус, демографія, інституційна підтримка)» [4, с. 23].

Гендерна ідентичність у мові залежить від вибору мовних засобів, адже люди свідомо чи несвідомо обирають слова, інтонації чи мовленнєві стилі, які відображають їхнє бачення власного гендеру (маємо на увазі фемінні чи маскулінні мовні засоби, або не гендерні форми мови). Вона тісно пов'язана із граматиною і потребує ґрунтовних знань характерних для конкретної мови родових категорій. У мовах із граматичним родом (як-от німецька) людина може вибрати рід, що відповідає її ідентичності. Наприклад, використовувати іменник жіночого роду «*die Person*», чи чоловічого – «*der Mensch*», або ж обирати займенники «*er*» (*він*), «*sie*» (*вона*) або «*sie/Sie*» (*вони/Ви*, у ввічливій формі).

Для англійської мови звична для нас категорія роду специфічна і проявляється лише тоді, коли відоме лексичне значення слова або контекст, в якому воно вживається.

До чоловічого роду (Masculine) належать слова, що позначають істот чоловічої статі: *bridegroom* (наречений), *son* (син), *uncle* (дядько),

boy (хлопчик), *bull* (бик). В художньому стилі такі поняття як *sun* – сонце, *wind* – вітер, *fear* – страх, *love* – любов також асоціюють з чоловічим родом. За необхідності іменник чоловічого роду можна замінити особовим *he* – він або присвійним *his* (*her*) – його (її) займенником.

Жіночий рід (Feminine) – це істоти жіночої статі, включно з тваринами: *woman* – жінка, *girl* – дівчинка, *aunt* – тітка, *bride* – наречена, *hen* – курка. За специфічних умов ще й *Earth* – Земля, *Moon* – Місяць, *ship* – корабель, *boat* – човен, *car* – машина, *hope* – надія. Інколи жіночий рід може бути представлений за допомогою певних суфіксів: *-ine*: *heroine* – героїня, *-ette*: *usherette* – білетерка, *-ess*: *waitress*, *hostess* – офіціантка тощо. При заміні іменника з'являються особовий займенник *she* (вона) та присвійний *her* (її).

Середній рід (Neuter) в англійській мові – це всі неживі істоти та тварини невідомої статі: *television* – телевізор, *lamp* – лампа, *sparrow* – горобець. Характерні займенники – *it* (він, вона, воно) та *its* (його, її).

Велика кількість слів може бути чоловічого або жіночого роду і про це можна дізнатися лише з контексту. Наприклад, *Olena's sister is a teacher. My brother is a teacher* / Сестра Олени вчителька. Мій брат вчитель. Або: *Iryna is my upstairs neighbor. I don't like my neighbor Oleg* / Ірина моя сусідка зверху. Мені не подобається сусід Олег.

Попри відносну чіткість у встановленні статі, англійська мова стає дедалі більше гендерно-нейтральною або ж інклюзивною (йдеться про мову, яка уникає упередження щодо певної статі та/або гендеру, а розуміння її гендерних особливостей дозволяє уникати ситуації, коли ви ненавмисно можете образити співрозмовника).

Особливо це стосується визначення роду англійськомовних професій. Велика їх кількість передбачає наявність традиційно «чоловічого» закінчення *-man*: *anchorman*, *businessman*, *chairman*, *clergyman*, *congressman*, *fireman*, *fisherman*, *nobleman*, *policeman*, *repairman*, *salesman*, *spokesman*, *sportsman* тощо. Вони стосуються переважно політичної чи соціальної спрямованості й асоціюються з владою, забезпеченням, безпекою і фізичною силою. Стереотипне очікування – чоловіки фізично сильніші за жінок, агресивні, ризикові, схильні до пригод, конкурентоспроможні. До жінок застосовувати такі характеристики не прийнято, а якщо таке й буває, то вкрай рідко. Однак сьогодні майже в усіх мовах світу відбувається процес так званого «стирання меж», коли «чоловічі» (*firman* – пожежник,

fisherman – рибалка) та «жіночі» (*nurse* – медсестра, *secretary* – секретар) професії стають «спільними». В такому випадку доцільно говорити про нейтральні, гендерно-коректні слова: не *secretary*, а *personal assistant* (РА), не *fireman*, а *firefighter*, не *male nurse* (для медбрата), а *nurse*.

Тенденційним для англійської мови є поступове зникнення назв багатьох жіночих професій, наприклад, *Mrs Chairwoman* – *Ms Chairman*. Таке явище можна пояснити особливостями сучасних реалій, які залишають свій відбиток на мові. Маємо на увазі популярні заклики до гендерної рівності, що передбачають уникнення номінації особи за її статевою приналежністю. Тому тепер доцільніше говорити не *stewardess* / стюардеса, а *flight attendant* / бортопровідник, не *brakeman* / оператор гальмівних механізмів, а *brake operator*. Через це працівники лондонського метро свого часу змушені були замінити традиційне звернення «*Ladies and gentlemen*» на гендерно-нейтральне – «*Hello everyone*».

Гендерно забарвлена лексика англійської мови, як переконує О.Ковтун, репрезентується окремими частинами мови, яким властива категорія роду. До них дослідниця відносить:

- 1) іменники чоловічого та жіночого роду на позначення відповідної статі;
- 2) субстантивовані прикметники з формальними ознаками чоловічого роду;
- 3) субстантивовані прикметники з формальними ознаками жіночого роду;
- 4) похідні іменниково-займенникові та іменниково-іменникові композити англійської мови;
- 5) особові, присвійні та зворотні займенники англійської мови, які, однак, призводить до оцінної нейтральності [5, с. 41–42].

У порівнянні з англійською мовою, приналежність німецькомовних слів до відповідних родових категорій виглядає значно простіше. Тут зовсім не потрібен контекст, а на родову приналежність вказують артиклі, що стоять на початку слова. «Як відомо, – стверджує Ю. Білокобильський, – англійська мова має обмежену систему граматичного роду у порівнянні з іншими індоєвропейськими мовами. Наприклад, німецька мова, що належить, як і англійська, до однієї мовної групи за генеалогічною класифікацією, має різні форми іменників для позначення суб'єктів чоловічого і жіночого роду, а самі іменники маркуються за допомогою означених граматичних артиклів (наприклад, *ein / der Lehrer* – *eine / die Lehrerin*) [1, с. 25]. Артикль чоловічого роду – *der*, а його номінальним замінником є займенник *er* (він): *der Stuhl* – стілець,

der Wagen – машина, *der Mensch* – людина. Сюди належать слова, що позначають професії та назви тварин: *der Vater*, *der Hase*, *der Lehrer*; дні тижня, місяці, пори року та сторони світу: *der Herbst*, *der Norden*; алкогольні напої (крім *das Bier* – пиво): *der Sekt*, *der Schnaps*; слова, що закінчуються на **-ling, -or, -us, -er**: *der Lehrling*, *der Motor*, *der Optimismus*, *der Stecker*.

Жіночий рід має артикль *die*, відповідний займенник *sie* (вона): *die Blume* – квітка, *die Zeitung* – газета, *die Zeitschrift* – журнал, *die Vase* – ваза. Тут «зібралися» усі слова, що мають закінчення: **-e, -ei, -heit, -keit, -schaft, -ung, -tät, -ik, -ur, -ion**: *die Klasse*, *die Putzerei*, *die Krankheit*, *die Eitelkeit*, *die Freundschaft*, *die Zeitung*, *die Universität*, *die Musik*, *die Kultur*, *die Religion*.

Середній рід – артикль *das* (воно): *das Kind* – дитина, *das Mädchen* – дівчинка, *das Bild* – картина, *das Buch* – книга. У переважній більшості для слів середнього роду характерні закінчення **-chen, -lein, -erl, -ment, -nis, -um, -tum**: *das Mädchen*, *das Buchlein*, *das Zukerl*, *das Dokument*, *das Zeugnis*, *das Museum*, *das Eigentum*.

Важливо зазначити, що німецькомовний термін «Geschlecht» (гендер) помилково вважати повністю синонімічним до англійського «Gender». «Geschlecht» – це передовсім біологічна стать людини, а поняття «Gender» передбачає в собі ще й соціальний і культурний компонент.

Вчені-лінгвісти називають німецьку мову андроцентричною, в якій чоловік або чоловіча точка зору знаходиться в центрі усталеного погляду на світ, культуру та історію людства, а жіночі погляди свідомо маргіналізуються. Однак феміністичні рухи завжди активно добивалися можливості мовної репрезентації жінок на рівні з чоловіками, проявляючи небажання знаходитися в тіні «чоловічої» номінації. Їх успіх був закріплений появою численних фемінітивів для утвердження чоловічої й жіночої рівності.

Бачимо тенденцію, прямо протилежну до англійської мови. На відміну від англомовного світу, німецькомовний просторі активно використовує фемінітиви. До того, його система мови допускає утворення фемінітивів фактично від будь-яких іменників, що означають назви істот. І якщо така «воля» на письмі не зачіпає гендерні інтереси, то усне мовлення німців від засилля «жіночих» слів таки потерпає. Йдеться про доцільність/недоцільність використання «жіночих» для різностатевих груп. Щоб уникнути конфлікту, було запроваджене паралельне використання фемінітивів з маскулятивами. Така практика при-

звела до того, що звичне для ЗВО звертання «*Sehr geehrte Studenten*» (шановні студенти) замінили на форму «*Sehr geehrte Studentinnen und Studenten*» (шановні студентки та студенти) – дуже довге з точки зору «мовної економії» висловлювання.

Саме тому перед мовцями постала ще одна проблема – навчитися скорочувати гендерно-забарвлені конструкції, наприклад, використовуючи різноманітні друкарські символи. До активного вжитку залучили відокремлений гендерно-маркований суфікс «I», що пишеться з великої літери (*StudentInnen*), скісну риску «/», «жіночий» суфікс, взятий у дужки (*Student(innen)*), так звану «гендерну зірочку» «*» (*Student*innen*), двокрапку «:» (*Student:innen*) або нижнє підкреслення «_» (*Student_innen*).

Щоправда, Німеччину, як і увесь світ, не оминула тенденцію «гендерного нейтралітету». Тому в німецькому мовленні, подібно до англійського, зросло використання гендерно-нейтральних форм. Воно проявляється цілковитою відмовою від іменників-номінантів статі, які замінюються дієприслівниками та дієслівними конструкціями, або повністю перефразовуються. Подібно до описаного вище випадку в лондонському метро, нюрнберзьке радіо теж вдалося до подібного «ходу» – замінило традиційне звернення «*Sehr geehrte Damen und Herren*» (шановні пані та панове) на цілком нейтральну форму «*Schön, dass Sie da sind*» (раді, що Ви з нами).

На рівні морфології гендерно-забарвлена лексика англійської та німецької мови проявляється використанням суфіксів та закінчень для позначення певного роду (англомовний суфікс **-ess-**, або **-ling** німецькомовне); використанням універсальних займенників; подвійних форм для статі; узгодженням прикметників тощо.

Цілком очевидно, що гендерна ідентичність виражається через різні лінгвістичні засоби, які залежать від граматичних, лексичних і стилістичних особливостей кожної мови. Не видається складним провести їх англійсько-німецький порівняльний аналіз:

1. Граматичний рівень

Англійська є аналітичною мовою, яка не має граматичної категорії роду для іменників (на відміну від німецької). У ній гендерна ідентичність виражається здебільшого через займенники: *he, she, they*, причому останній з них – гендерно-нейтральний). Гендерна нейтральність активно обговорюється та впроваджується в англійській мові, заохочуючи, наприклад, використання *Sibling* замість *brother* або *sister*. *Spouse* замість *husband* або *wife*. *Partner* замість *boyfriend* або *girlfriend* тощо.

Своєю чергою, німецька мова чітко розділяє іменники за родами: чоловічий (*der*), жіночий (*die*), середній (*das*), тим самим ускладнюючи гендерну нейтральність. У феміністичному та ЛГБТ контексті прийнятним вважається використання спеціальних суфіксів чи розділових знаків, щоб розуміти, що йдеться про представників обох статей.

2. Лексичний рівень

Лексика англійської мови легко адаптується до соціальних змін. І вживати замість *policeman* словосполучення *police officer* для неї цілком прийнятне. До того, в англійській лінгвістиці зростає популярність використання займенника *they* для осіб із небінарною ідентичністю.

Німецька мова позначає осіб жіночої статі за допомогою суфіксів, наприклад, *Lehrer* (вчитель) – *Lehrerin* (вчителька) та використовує інноваційні способи, як-от гендерний астериск (*Lehrerinnen**), або гендерний слеш (*Lehrer/Lehrerin*).

3. Соціолінгвістичний рівень

Англійська більш гнучка у створенні нових слів і форм, які відображають гендерну нейтральність. У ній активно обговорюються питання інклюзивності у всіх сферах: від освіти до бізнесу.

В німецькій гендерно-нейтральні форми розвиваються повільніше через складну морфологію. А дебати щодо використання таких форм тривають, особливо серед консервативних і прогресивних кіл.

4. Письмо та орфографія

Гендерна ідентичність англійської мови легко виражається через неформальні варіанти написання (наприклад, *Latinx* замість *Latino/Latina*), а прийняття нових форм досить швидко завдяки простоті граматики.

Німецька мова має велику залежність від дискусій, скажімо, мовознавці досі сперечаються, чи необхідні їй такі інновації, як *Studentinnen** або *Student:innen*, адже вони впливають на традиційні правила орфографії.

Як ми бачимо, англійська мова завдяки своїй аналітичній структурі є більш гнучкою у вираженні гендерної ідентичності. Водночас німецька, з її граматичними особливостями, потребує більш складних змін для досягнення гендерної інклюзивності. Проте обидві мови активно розвиваються у цьому напрямку, відображаючи глобальні соціальні трансформації.

Висновки та пропозиції подальших досліджень. Гендерний фактор значущо-впливовий для системи англійської та німецької мов. Скажімо, фемінітиви збагачують їх лексикон новими формами жіночих професій, які традиційно вважалися лише чоловічими. Їх використання стало визначальним для забезпечення гендерної рівності та мінімізувало ризик використання гендерних стереотипів. Проведене дослідження показало, що обидві мови по-різному використовують різні стратегії, щоб досягнути гендерної нейтральності. Англійська повністю відмовляється від гендерно-маркованої лексики, а німецька ще й досі популяризує фемінітиви та вживає паралельно з ними «чоловічу» лексику, тим самим дотримуючись принципу статевої рівності.

Аналіз англійської та німецької мови показав, що очевидними гендерними маркерами є слова, що означають «батьківство», «сімейні відносини» і, безперечно, «найменування професій». Саме вони чітко розрізняють «чоловічі» та «жіночі» суспільні ролі. Однак, практика показала, що паралельно вони можуть функціонувати й у стилістично-нейтральній формі, передбачливо залишаючи статтю особи відкритою. В таких випадках гендерно-нейтральна лексика не допускає дискримінацій та упередження на основі гендерної статі чи ідентичності.

Перспективами дослідження вважаємо фіксацію та аналіз гендерних мовних маркерів на матеріалі, скажімо, англійських і німецькомовних художніх творів тощо.

Список літератури:

1. Білокобильський Ю. Трансформації гендерної концептуалістики в політичному дискурсі США (2017–2021). *Studia Linguistica*. 2023. Вип. 22. С. 23–33.
2. Гарбар А. Гендерна лінгвістика: передумови становлення і розвиток. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2021. Вип. 52(1). С. 32–35.
3. *Гендерна лінгвістика в Україні : історія, теоретичні засади, дискурсивна практика* : [колект. моногр.] / Т. А. Космеда, Н. А. Карпенко, Т. Ф. Осіпова та ін. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди; Дрогобич : Коло, 2014. 472 с.
4. Книш Т. В., Близнюк Л. М., Козак А. В. Вплив мовленнєвого спілкування в інтернеті на мовно-культурні аспекти сучасного суспільства. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Том 35 (74). № 1. Частина 1. С. 20–26.
5. Ковтун О. Категорія роду у вимірах граматики оцінки. *Актуальні питання сучасної лінгвістики*. 2022. С. 40–43.

6. Козак А. В., Близнюк Л. М. Міжкультурна комунікація у вивченні німецької мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 12(80). С. 143–146.
7. Козачишина О. Л. *Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози ХХ сторіччя)* [Рукопис] : дис. канд. філол. наук, 10.02.04. Київ : КНЛУ, 2003.
8. Колосова О. В. Питання про гендерну ідентифікацію в сучасній англійській мові. *Збірник матеріалів 6-ї міжнародної конференції лінгвістів*. Харків, 2003. С. 124–130.
9. *Основи теорії гендеру : навчальний посібник*. Київ : К.І.С., 2004. 536 с.
10. Рагімова, Е. І. Лінгвістичні засоби вираження гендеру в англійській мові. *Перекладацькі інновації: матеріали ІХ Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*, м. Суми, 14–15 березня 2019 р. Суми : СумДУ, 2019. С. 160–162.
11. Слаба О. Засоби досягнення гендерної коректності у сучасній німецькій мові. *Львівський філологічний часопис*. 2019. № 6. С. 192–196.

**Kozak A. V., Blyznyuk L. M., Knysh T. V. LINGUISTIC MEANS
OF EXPRESSING GENDER IDENTITY IN ENGLISH AND GERMAN:
A COMPARATIVE ANALYSIS**

The article is devoted to the study of linguistic means of expressing gender identity in English and German. It is established that gender linguistics is extremely promising and popular in the modern world. With its help, the linguistic picture of the world and the roles played by representatives of different genders become visible. The genderization of language is especially relevant for translation, which cannot be reduced to a banal paraphrase of the meaning of the original source, because very often the gender roles of speakers and the intermediary language do not coincide.

A comparison of the English and German language systems has shown that language is a mirror of society, and gendered forms in it often demonstrate cultural ideas about the role of the sexes. Studying this aspect helps to identify stereotypes and helps to overcome them. Studying gender in language is a way to understand deeper processes in society, promote equality and reduce discrimination. It is an important step towards creating a world where everyone feels heard and accepted. Language affects how people identify themselves and how others perceive them. The use of gender-neutral pronouns supports people with non-binary gender identities, and in gendered German it is important to understand how the structure of language can either limit or facilitate self-expression.

It is proved that gender identity in languages is expressed through different linguistic means, which depend on the grammatical, lexical and stylistic features of each language. English, due to its analytical structure, is more flexible in expressing gender identity. At the same time, German, with its grammatical features, requires more complex changes to achieve gender inclusiveness. However, both languages are actively developing in this direction, reflecting global social transformations.

Key words: gender, gender-marked vocabulary, English, German, gender neutrality.